

KUTSESTANDARD

Täiskasvanute koolitaja, tase 5

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Täiskasvanute koolitaja, tase 5	5

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

5. taseme täiskasvanute koolitaja on väheste praktiliste kogemustega koolitaja. Ta valmistab ette õppe läbiviimiseks vajalikud materjalid ja korraldab koolituse õppekavas ettenähtud teemal, arvestades seda, et täiskasvanud õppijad on erineva vanuse, kogemuse, eelneva hariduse ja sotsiaalse staatusega inimesed, kellel on oma väljakujunenud teadmiste süsteem, mõtlemisharjumused, eelarvamused, stereotüübid, hoiakud ja väärtushinnangud, mille nad toovad kaasa õpituks. Koolitab kitsas valdkonnas.

A.2 Tööosad

- A.2.1 Õppeprotsessi ettevalmistamine
- A.2.2 Õppeprotsessi läbiviimine
- A.2.3 Õppeprotsessi analüüs ja hindamine
- A.2.4 Professionaalne eneseareng

A.3 Töö keskkond ja eripära

Täiskasvanute koolitaja füüsilisele töökeskkonnale esitatavad nõuded sõltuvad koolituse eesmärgist ja/või valdkonnast, milles koolitust läbi viiakse. Need lepitakse eelnevalt koolituse tellija ja koolitaja vahel kokku. Sotsiaalse ja vaimse keskkonna loob koolitaja õppeprotsessi käigus ise.

A.4 Töövahendid

Täiskasvanute koolitaja peamiseks töövahenditeks on info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vahendid, õppevahendid ja muud õppe tulemuslikuks läbiviimiseks ning loovtegevusteks vajalikud vahendid. Töövahendite kasutamisel lähtutakse täiskasvanuõppe eripärast.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Edukat tegutsemist täiskasvanute koolitajana toetavad järgmised võimed ja iseloomuomadused: õpivõime, koostöövalmidus, verbaalne võimekus, empaatia, pühendumus, pingetaluvus, tolerantsus, eneseregulatsiooni võime, otsustusvõime, kohanemise võime, loovus, sihikindlus, avatus ja kriitilise mõtlemise võime. Täiskasvanute koolitaja põhiväärtusteks on väärikus, ausus, sallivus, vastutus, avatus ja inimest väärtustav hoiak. Oluline on täiskasvanute koolitaja eetikanõuete kinnipidamine.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Viienda taseme täiskasvanute koolitaja on enamasti kesk- või kõrgharidusega spetsialist, kellel puudub andragoogi ettevalmistus. Vajalikud kompetentsid on ta omandanud praktilise tegevuse käigus.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Täiskasvanute koolitaja kutse ei eelda ühtse ametinimetuse olemasolu. Kutse omanik võib töötada paljudel erinevatel ametikohtadel nagu koolitaja, õpetaja, lektor, õppejõud, tuutor, mentor, konsultant/konsulent jm.

A.8 Reguleerimisalad koolitajate tegevuseks

Sõltuvalt valdkonnast, kus koolitus toimub ja/või konkreetsest koolituse tellijast, võidakse koolitajalt nõuda erinevaid dokumente. Näiteks täiskasvanute koolitaja kutse omamist, erialast kompetentsust tõestavaid dokumente vm.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Täiskasvanute koolitaja tase 5 kutse moodustub viiest kompetentsist. Selle kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1 – B.2.5 tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Õppeprotsessi ettevalmistamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) Valmistab ette konkreetse koolituse/tunni sisu, lähtudes õppekavas fikseeritud õpitulemustest. 2) Koostab uusi ja/või kohandab vanu õppematerjale, lähtudes oma teema käsitlemise loogikast ja arvestades õpikeskkonna võimalusi. Kasutab kohaseid allikaid ning standardaluseid. Teadmised: 1) õppematerjalide koostamisele esitatavad nõuded, 2) oodatavad õpiväljundid, 3) allikate otsingu ja valiku põhimõtted, 4) tekstide jm allikatega töötamine. Hindamismeetod(id): Vestlus, eneseanalüüs ja portfoolio või supervisioon sellele järgneva analüüsiga.	
B.2.2 Õppeprotsessi läbiviimine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) Toetab õppijaid õpieesmärkide seadmisel, teavitades neid koolitusprogrammist tulenevatest eesmärkidest. 2) Kujundab õpikeskkonda, rakendades füüsilisele õpikeskkonnale esitatavaid nõudeid. 3) Juhib õppeprotsessi, kindlustades oma teema edastamise õppeks ettenähtud aja piires. Teadmised: 1) eesmärgistamise põhimõtted, 2) füüsilise õpikeskkonna kujundamine, 3) ajakasutuse juhtimise põhimõtted. Hindamismeetod(id): Vestlus, eneseanalüüs ja portfoolio või supervisioon sellele järgneva analüüsiga.	
B.2.3 Õppeprotsessi ja õpitulemuste analüüs ja hindamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) Hindab õppeprotsessi, lähtudes kavandatud eesmärkidest. 2) Hindab õpitulemusi, võrreldes individuaalseid tulemusi koolitusprogrammist tulenevate oodatavate tulemustega. 3) Reflekteerides kirjeldab enda tegevust õppeprotsessis, seostades oma käitumist õpitulemustega. Teadmised: 1) andmete kogumise põhimõtted, 2) analüüsimeetodid, 3) hindamisjuhendite kasutamine. Hindamismeetod(id): Vestlus, eneseanalüüs ja portfoolio või supervisioon sellele järgneva analüüsiga.	
B.2.4 Professionaalne enesearendamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) Uuendab õppe sisu ja -meetodeid, neid vajadusel ajakohastades.	

- 2) Reageerib füüsilisele ja vaimsele üleväsimusele, vähendades oma koormust.
- 3) Täiendab end erialaselt oma aine/teema valdkonnas, hoides end kursis uuemate suundadega.
- 4) Tegeleb oma rollikäitumise analüüsiga, otsides probleemi tekkimisel abi.

Teadmised:

- 1) kaasaegsed õppemeetodid,
- 2) enesejuhtimise (sh stressijuhtimise) alused,
- 3) uued suunad erialal,
- 4) koolitaja rollid.

Hindamismeetod(id):

Vestlus, eneseanalüüs ja portfoolio või supervisioon sellele järgneva analüüsiga.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.5 Täiskasvanute koolitaja, tase 5 kutset läbiv kompetents	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) Rakendab koolitusel täiskasvanute õppimise ja õpetamise eripärasid. 2) Väärtustab täiskasvanud õppijat, peab tähtsaks eetilisi tõekspidamisi, järgib täiskasvanute koolitaja kutse-eetikat (vt Lisa 2: Täiskasvanute koolitaja eetikakoodeks). 3) On hea suhtleja, loob õppimist soodustava keskkonna. 4) Järgib täiskasvanuõpet reguleerivaid seadusi. 5) Käsitleb ennast õppijana, käitub enesearengu subjektina. 6) Kasutab koolitusel eesti keelt (või oma emakeelt) tasemel C1 ja valdab ühte võõrkeelt vähemalt tasemel B1. Vene keelt kui emakeelt koolitusel kasutavad koolitajad valdavad eesti keelt vähemalt tasemel B1 (vt Lisa 3: Keeleoskuse hindamise skaala). 7) Kasutab oma töös arvutit tasemel: AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond, AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus, AO3 – Tekstitöötlus, AO4 – Tabelitöötlus, AO5 – Andmebaasid, AO6 – Esitus, AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon (vt Lisa 4: Arvuti kasutamise oskuse kriteeriumid).	
Teadmised: 1) õpetatav valdkond/teema/aine, 2) täiskasvanud õppija eripärad, 3) andragoogika põhiprintsiibid, 4) suhtlemispsühholoogia baasteadmised (kontakt, selge eneseväljendus, aktiivne kuulamine, enesekehtestamine), 5) täiskasvanuharidust ja -koolitust reguleerivad õigusaktid, 6) eneserefleksiooni põhimõtted, 7) täiskasvanute koolitaja eetikakoodeks.	
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamisel.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	21-23112011-1.1/4k
2. Kutsestandardi koostajad	Talvi Märja, ETKA Andras Larissa Jõgi, Tallinna Ülikool Merle Lõhmus, EBS Juhtimiskoolituse Keskus Kristel Jalak, Enics Eesti AS Heiki Kiidli, Tallinna Täiskasvanute Gümnaasium Tiina Jääger, Eesti Vabaharidusliit Eda Anton, Tartu Kutsehariduskeskus Küllil All, Haridus- ja Teadusministeerium Kerttu Taidre, ETKA Andras

3. Kutsestandardi kinnitaja	Hariduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	7
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	23.11.2011
6. Kutsestandard kehtib kuni	12.06.2014
7. Kutsestandardi versiooni number	4
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2424 Töötajate koolituse ja täiendõppe tippspetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	Adult educator, level 5
C.3 Lisad	
Lisa 1 Töösad ja -ülesanded	
Lisa 2 Täiskasvanute koolitaja eetikakoodeks	
Lisa 3 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 4 Arvuti kasutamise oskused	